

щамъ въ подробно разглеждане на въпроса за появяването и развитието на читалищното дѣло въобще, азъ ще се постарая да набелѣжа ония начала, на които трѣбва да почива нашата организация или какви трѣбва да бждатъ принципитѣ, които ще легнатъ въ основата на нашия уставъ.

Народнитѣ читалища се пренесоха отъ Англия; тамъ тѣ се наричатъ публични библиотеки. Нашитѣ дейци още въ 60-тѣхъ години туриха основата на читалището. Ако се попитаме, отъ дѣ водятъ читалищата своето начало и като се пренесемъ въ миналото, намираме, че още Пизистратъ, грѣцкия тиранинъ, преди рожд. на Христа, е положилъ основитѣ на грѣцката библиотека, която е била посещавана и отъ обикновения грѣцки гражданинъ. Тѣй като тогава книгитѣ сж били скжпи и недостжпни за простия гражданинъ, съ окриването на тѣзи библиотеки Пизистратъ ги направилъ достжпни и за най-обикновеннитѣ граждани. Въ срѣднитѣ вѣкове, при режима на инквизицията читалищата не сж съществували. Интелигентния свѣтъ се събиралъ на групи, кружоци дето сж чели творенията на великитѣ мжже. Както казахъ, за пръвъ пжтъ читалищата се появиха въ Англия, отъ тамъ преминаха въ Америка и Франция. Въ Русия се повече успѣва една широка агитация за въздигане на т. н. народни домове. Че действително нашитѣ читалища сж като английскитѣ ч-ща, ще ми позволятъ да ви прочета частъ отъ една статия. (Чете). „Публичнитѣ библиотеки въ Англия сж основани отъ Вилиамъ Евартъ, който е можалъ да повдигне въпроса въ камарата и следъ дълги настоявания сполучилъ да издействува, шото парламента да предвиди $\frac{1}{2}$ върху данъка за тѣй нареченитѣ публични библиотели. Ето какъ е охарактеризирана дейността на Еварта отъ Гладстона въ една речъ, държана отъ него при откриване библиотеката въ Swanea: „Това тържество, започналъ Гладстонъ, ми напомня началото на моята политическа кариера и името на тоя, когото азъ узнахъ още отъ младини, е името Вилиамъ Евартъ, благодарение усилията на когото се прокара закона за публичнитѣ библиотеки. Къмъ неговата паметъ и заслуги азъ се отнасямъ съ най-голѣмо уважение. Заслугитѣ на Евартъ въ тая областъ сж тѣй велики, че нему безъ съмнение принадлежи едно отъ първитѣ мѣста помежду лицата, които сж благодетелствували английския народъ“.

Ако отидемъ въ Германия, тамъ ще намѣримъ д-ва, които работятъ най-усилено за успѣха на библиотечното и просвѣтно дѣло. Тамъ съюзъ на библиотекитѣ нѣма. Др-та отъ време на време се събиратъ на конгресъ да разрешаватъ спорни въпроси. На края моята мисль е, че пжтътъ, по който ще трѣгнемъ, той отдавна е начертанъ въ Англия, Америка, Германия и Русия. И ний ще трѣбва да следваме този пжтъ. При читалищата трѣбва да се уреждатъ и общодостжпни библиотеки, които да се издържатъ материално отъ членоветѣ на ч-щето и отъ градската община. До сега интелигенцията е била индефирентна къмъ тази работа; нейното внимание е било отклонявано въ безсмислени политически борби, но сега започва едно бързо прииждане на интелигенцията къмъ читалищата. Ний трѣбва да използваме тѣзи сили, за да поставимъ читалищата на оная висота, на която трѣбва да стоятъ. Читалищата трѣбва да станатъ разсадници на наука и просвѣта. Строението на театри при читалищата е нѣщо хубаво, но винаги да става предпазливо. Въ селата забавленията много силно влияятъ за духовното издигане на нашия селянинъ. Само по тоя пжтъ, ако трѣгнемъ, ще излѣземъ на добъръ край. (Ржкоплескания).

Андрей Тодоровъ, делегатъ на ч-ще „Цвѣтъ“ — Видинъ. Г. г. делегати! Въпросътъ за съюзъ на читалищата се появи едва миналата година. Неговото уяснение не можа да се даде въ печата. Намъ предстои тукъ